

Laidiens: **18.08.2017., Nr. 164**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2017/164.10**

Ministru kabineta noteikumi Nr. 477

Rīgā 2017. gada 16. augustā (prot. Nr. 39 30. §)

Dabas lieguma "Zvārde" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi

*Izdoti saskaņā ar likuma "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām"
13. panta otro daļu, 14. panta otro daļu un 17. panta otro daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. dabas lieguma "Zvārde" (turpmāk – dabas liegums) individuālo aizsardzības un izmantošanas kārtību;

1.2. dabas lieguma apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu, tās izveidošanas un lietošanas kārtību;

1.3. dabas liegumā esošos dabas pieminekļus – aizsargājamās kokus, kā arī aizsargājamo koku un aizsargājamo ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko dabas pieminekļu – dižakmeņu – aizsardzības un izmantošanas kārtību.

2. Dabas liegums izveidots, lai nodrošinātu Zvārdes purva, Stūru purva un bioloģiski daudzveidīgu mežaudžu saglabāšanu, kā arī aizsargātu ar tām saistītos Latvijas un Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamās biotopus un sugas (īpaši putnu sugas).

3. Dabas lieguma platība ir 3314 ha. Dabas lieguma funkcionālo zonu un sezonas lieguma shēma noteikta šo noteikumu 1. pielikumā.

4. Dabas liegumā ir noteiktas šādas funkcionālās zonas:

4.1. regulējamā režīma zona;

4.2. dabas lieguma zona;

4.3. neitrālā zona.

5. Visā dabas lieguma teritorijā pašvaldības autoceļi (Vairogi–Puijas; Purva gals–Akmentiņi–Rīteļi; Rīteļi–Kokmuiža) to zemes nodalījuma joslas platumā ir noteikti kā neitrālā zona.

6. Dabas lieguma robežas dabā apzīmē ar speciālu informatīvu zīmi. Speciālās informatīvās zīmes paraugs, tās izveidošanas un lietošanas kārtība noteikta šo noteikumu 2. pielikumā.

7. Dabas aizsardzības pārvalde nosaka ierobežotas pieejamības statusu informācijai par dabas liegumā esošo īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu atrašanās vietu, ja tās atklāšana var kaitēt vides aizsardzībai. Šādu informāciju izplata tikai ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju.

8. Dabas aizsardzības pārvalde, izsniedzot rakstisku atļauju šajos noteikumos minētajām darbībām, izmanto dabas lieguma dabas aizsardzības plānā ietverto informāciju un jaunāko pieejamo informāciju par īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem. Dabas aizsardzības pārvaldes atļauja nav nepieciešama darbībām, kurām saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ietekmes uz vidi novērtējumu Valsts vides dienests izsniedz tehniskos noteikumus vai veic ietekmes sākotnējo izvērtējumu.

II. Vispārīgie aprobežojumi visā dabas lieguma teritorijā

9. Visā dabas lieguma teritorijā aizliegts:

9.1. ierīkot jaunus atkritumu poligonus;

9.2. audzēt ģenētiski modificētus kultūraugus;

9.3. izmantot citzemju sugas meža atjaunošanā un ieaudzēšanā;

9.4. lietot minerālmēslus un ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus mežaudzēs, izņemot repelentus pārnadžu atbaidīšanai, feromonus koku stumbra kaitēkļu ierobežošanai un augu aizsardzības līdzekļus invazīvo augu sugas – Sosnovska latvāņa – izplatības ierobežošanai, izsmidzinot tos lokāli uz augiem. Aizliegta augu aizsardzības līdzekļu izsmidzināšana no gaisa;

9.5. lai samazinātu dzīvnieku bojāeju – pļaut lauksaimniecībā izmantojamās zemes un lauces virzienā no malām uz centru. Nelīdzena reljefa apstākļos pļauj slejās virzienā no lauka atklātās malas (arī no pagalma, ceļa, atklāta grāvja, žoga, upes vai ezera) uz krūmāju vai mežu;

9.6. rīkot autosacensības, motosacensības, rallijus, treniņbraucienus un izmēģinājuma braucienus (izņemot pa pašvaldību autoceļiem), kā arī ūdensmotosporta un ūdensslēpošanas sacensības;

9.7. veikt darbības, kas veicina augsnes erozijas attīstību, izņemot augsnes sagatavošanu lauksaimniecības vajadzībām neitrālajā zonā;

9.8. iegūt derīgos izrakteņus, izņemot pazemes ūdens ieguvī personiskām vajadzībām;

9.9. bojāt vai iznīcināt publiski pieejamus dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektus (piemēram, takas, maršrutus, informācijas standus un norādes zīmes, skatu torņus, telšu vietas, ugunsgrēku vietas, stāvlaukumus);

9.10. cirst kokus, kuru caurmērs 1,3 metru augstumā virs koku sakņu kakla pārsniedz 60 centimetrus, izņemot bīstamos kokus (koki, kas apdraud cilvēku dzīvību un veselību, tuvumā esošās ēkas vai infrastruktūras objektus);

9.11. veikt darbības, kuru rezultātā tiek mainīta ezeru, upju, vecupju un strautu krasta līnija un gultne, būvēt hidrotehniskas būves un ierīkot meliorācijas sistēmas, veikt to rekonstrukciju un renovāciju, izņemot gadījumu, ja ir saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja un tas nepieciešams:

9.11.1. upju dabiskā tecējuma, kā arī ūdenstecēm un ūdenstilpēm piegulošo teritoriju hidroloģiskā režīma atjaunošanai;

9.11.2. īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanai;

9.11.3. zivju migrācijas ceļu atjaunošanai;

9.12. bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas:

9.12.1. rīkot Nacionālo bruņoto spēku, civilās aizsardzības un zemessargu mācības brīvā dabā, izņemot pārvietošanos pa pašvaldības autoceļiem;

9.12.2. veikt plānveida teritorijas atmīnēšanu un nesprāgušās munīcijas neitralizēšanu. Plānveida teritorijas atmīnēšana un nesprāgušās munīcijas neitralizēšana veicama laikposmā no 1. augusta līdz 31. janvārim.

10. Uz mežaudzēm, kurās vējgāzes, vējlauzes, slimību infekcijas vai kaitēkļu invāzijas dēļ mežaudzes šķērslaukums kļuvis mazāks par kritisko šķērslaukumu un vēja gāztie, bojātie, sausie stāvošie koki un kritālas netiek izvēktas, neattiecinā meža atjaunošanas un jaunaudžu kopšanas prasības.

III. Regulējamā režīma zona

11. Regulējamā režīma zona izveidota, lai saglabātu Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamās mežu un purvu biotopus, kā arī citas mitraines, veicinātu to dabisku attīstību un aizsargātu dabas liegumā ligzdojošo īpaši aizsargājamo putnu un citu sugu dzīvotnes.

12. Regulējamā režīma zonā aizliegta saimnieciskā un cita veida darbība, izņemot šādas darbības:

12.1. teritorijas aizsardzības režīma ievērošanas kontrole;

12.2. ugunsdzēsības un ugunsdrošības pasākumu īstenošana, kā arī cilvēku glābšana un meklēšana;

12.3. kājāmgājēju pārvietošanās;

12.4. būvju un infrastruktūras objektu (arī tiltu un caurteku) uzturēšana un atjaunošana būvniecību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;

12.5. makšķerēšana;

12.6. sūnu un ķērpju iegūšana, kā arī ogu un sēņu lasīšana, nebojājot vai neiznīcinot zemsedzi. Ogu ievākšanai aizliegts izmantot speciālas vākšanas palīgierīces;

12.7. kvartālstigu uzturēšana no 1. septembra līdz 31. janvārim;

12.8. medības saskaņā ar medības regulējošajiem normatīvajiem aktiem. Medības šo noteikumu 1. pielikumā minētajās teritorijās (meža kvartālos Nr. 65., 71., 126., 127. un 128.) atļautas no 1. augusta līdz 31. janvārim;

12.9. bebru dambju jaukšana, ja bebru darbības dēļ tiek apdraudēti infrastruktūras objekti;

12.10. ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju:

12.10.1. zinātniskās pētniecības darbi un monitorings;

12.10.2. ekosistēmu, īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai un saglabāšanai nepieciešamo pasākumu īstenošana;

12.10.3. bebru dambju jaukšana, ja bebru darbības dēļ tiek:

12.10.3.1. ietekmētas blakus dabas liegumam esošās teritorijas;

12.10.3.2. negatīvi ietekmēti īpaši aizsargājamie biotopi;

12.10.3.3. negatīvi ietekmētas mežaudzes.

IV. Dabas lieguma zona

13. Dabas lieguma zona izveidota, lai veicinātu Eiropas Savienības nozīmes biotopu veidošanos un novērstu to fragmentāciju, kā arī lai saglabātu bioloģiski vērtīgas bebraines, citas mitrzemes un zālājus.

14. Dabas lieguma zonā aizliegts:

14.1. veikt mežsaimniecisko darbību un koku un krūmu ciršanu elektrolīniju trasēs no 15. marta līdz 31. jūlijam, izņemot:

14.1.1. meža nekoksnes vērtību ieguvi;

14.1.2. meža ugunsdrošības un ugunsdzēsības pasākumus;

14.1.3. bīstamo koku ciršanu un izvešanu;

14.1.4. meža atjaunošanu ar rokas darbarīkiem bez motora;

14.2. cirst kokus galvenajā cirtē, izņemot mežaudzes, kurās valdošā suga ir baltalksnis;

14.3. cirst kokus rekonstruktīvajā cirtē;

14.4. cirst kokus kopšanas cirtē, ja mežaudzes pirmā stāva valdošās koku sugas vecums pārsniedz:

14.4.1. priežu, egļu un ozolu audzēm – 60 gadu;

14.4.2. bērzu, melnalkšņu, ošu un liepu audzēm – 50 gadu;

14.4.3. apšu audzēm – 30 gadu;

14.5. ierīkot jaunus komersantu (arī mežsaimniecības uzņēmumu) ceļus;

14.6. atjaunot mežu stādot vai sējot;

14.7. jaukt bebru dambjus un to mītnes, izņemot gadījumu, ja bebru darbības dēļ tiek apdraudēti infrastruktūras objekti, kā arī ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju gadījumos, ja:

14.7.1. tiek negatīvi ietekmēti īpaši aizsargājamie biotopi;

14.7.2. tiek negatīvi ietekmētas dabas liegumam piegulošās teritorijas;

14.7.3. nav iespējams veikt saimniecisko darbību, kas saskaņā ar šiem noteikumiem ir atļauta dabas lieguma zonā;

14.8. veikt darbības, kuru rezultātā tiek mainīta meža, krūmāja, purva vai lauksaimniecībā izmantojamās zemes lietošanas kategorija, izņemot dabiski apmežojušās vai dabiski applūdušās zemes lietošanas kategorijas maiņu uz dabā konstatēto zemes lietošanas kategoriju un darbības ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju šādos gadījumos:

14.8.1. īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanai, aizsardzībai un saglabāšanai;

14.8.2. upju dabiskā tecējuma, ūdenstecēm un ūdenstilpēm piegulošo teritoriju hidroloģiskā režīma atjaunošanai;

14.8.3. ceļu, inženierkomunikāciju un citu inženierbūvju atjaunošanai un pārbūvei, ja tiek mainīts trases platums un novietojums;

14.8.4. publiski pieejamu dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektu ierīkošanai;

14.9. pārvietoties ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem, tai skaitā ar automašīnām, traktortehniku, motocikliem, tricikliem, kvadricikliem, mopēdiem un sniega motocikliem, kā arī ar dzīvniekiem un pajūgiem ārpus ceļiem un

dabiskām brauktuvēm (ne vairāk kā četrus metrus plata neizbūvēta brauktuve meža vai lauksaimniecības zemes apsaimniekošanas un aizsardzības vajadzībām), izņemot gadījumu, ja pārvietošanās ir saistīta ar šo teritoriju apsaimniekošanu, uzraudzību, valsts aizsardzības uzdevumu veikšanu vai glābšanas un meklēšanas darbiem;

14.10. kurināt ugunsiskus ārpus speciāli ierīkotām vietām, kuras nodrošina uguns tālāku neizplatīšanos, izņemot ugunsiskus pagalmos un ugunsiskus ciršanas atlieku sadedzināšanai atbilstoši meža apsaimniekošanu regulējošiem normatīvajiem aktiem un ugunsdrošību un ugunsdzēsību regulējošiem normatīvajiem aktiem;

14.11. dedzināt sausās zāles un niedru platības, kā arī meža zemsedzi. Aizliegums neattiecas uz īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanas pasākumiem, kuru veikšanai ir saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja un par kuriem ir rakstiski informēti par ugunsdrošību un ugunsdzēsību atbildīgā institūcija;

14.12. nosusināt purvus, mežaudzes slapjās minerālaugsnēs un slapjās kūdras augsnēs;

14.13. lietot ūdensputnu medībās šāviņus, kas satur svīnu;

14.14. uzstādīt vēja elektrostacijas;

14.15. ierīkot purvos dzērveņu plantācijas;

14.16. pārvietoties pa ūdenstecēm un ūdenstilpēm ar kuģošanas līdzekļiem un citiem peldošiem līdzekļiem, kuri darbojas ar iekšdedzes dzinēju (tai skaitā ar ūdens motocikliem), izņemot valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un pilnvaroto personu pārvietošanos, pildot dienesta pienākumus, vai cilvēku glābšanas un meklēšanas darbus;

14.17. iegūt sūnas un ķērpjus, kā arī lasīt ogas un sēnes, bojājot vai iznīcinot zemsedzi. Ogu ievākšanai aizliegts izmantot speciālas vākšanas palīgierīces;

14.18. atzarot augošus kokus mežaudzēs, izņemot koku atzarošanu skatu punktu ierīkošanai un uzturēšanai, elektropārvades un citu lineāro komunikāciju uzturēšanai, satiksmes drošībai uz ceļiem;

14.19. ierīkot lauksaimniecības dzīvnieku – ierobežotā platībā turētu savvaļas sugu dzīvnieku – audzētavas, kā arī iežogotas platības dzīvnieku turēšanai nebrīvē;

14.20. atrasties ar ierīcēm metāla priekšmetu un materiāla blīvuma noteikšanai (piemēram, metāla detektoriem) bez nekustamā īpašuma īpašnieka (valdītāja) atļaujas;

14.21. bojāt vai iznīcināt (arī uzarot, kultivējot, ieaudzējot mežu, mēslojot ar minerālmēsliem vai šķidrajiem kūtsmēsliem) īpaši aizsargājamās zālāju biotopus un meža lauces;

14.22. bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas:

14.22.1. veikt jaunu ceļu būvniecību, kā arī ceļu, inženierkomunikāciju un citu inženierbūvju atjaunošanu un pārbūvi, ja tiek mainīts trases platums un novietojums;

14.22.2. rīkot publiskus pasākumus brīvā dabā (arī nometnes, orientēšanās un citu veidu sporta un piedzīvojuma sacensības), izņemot pasākumus un nometnes, kas tiek organizētas šim nolūkam paredzētās un speciāli ierīkotās vietās;

14.22.3. ierīkot publiski pieejamus dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektus;

14.22.4. īstenot ekosistēmu, īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai, saglabāšanai vai atjaunošanai nepieciešamos pasākumus;